

”Gör som Sydkorea och visa var smittade finns”

(publicerad på DN Åsikt 2020-03-15)

COVID-19 epidemin orsakas av ett nytt virus. Det finns därför inga solida vetenskapliga bevis för hur den kan bekämpas mest effektivt. Värdet av erfarenheter från andra epidemier orsakade av andra virus är därför begränsat. Mycket kunskap om COVID-19 saknas fortfarande. Dock har alla epidemiologer i olika länder tillgång till samma vetenskapliga information. Trots detta har olika länder gjort mycket olika strategival – Sveriges val luktar passivitet. Folkhälsomyndigheten redovisar inte heller tydligt skälen för sina beslut.

WHO poängterar vikten av en mångfacetterad strategi: både testning, kontaktspårning, karantän och social distansering.

Det förefaller nu att många länder i Asien är framgångsrika i sin epidemibekämpning. Vi kanske inte kan stänga av stora delar av landet som man gjort i Kina, men Korea förefaller vara lika framgångsrikt med sin mångfacetterade strategi utan inslag av tvång och utan att delar av landet sätts i karantän. Den har bestått i extensiv smittspårning, användning av ansiktsmasker för att minska smitta till andra, mycket uppriktig och detaljerad information till befolkningen och möjlighet för befolkningen att själva se exakt var infektionen finns och att själva avgöra vilka steg de ska ta för att undvika den (se Marianne Björklunds utmärkta artikel i DN 2020-03-14). Det är den bästa existerande kunskapen om bekämpningen av epidemien i ett öppet samhälle vi har. Varför kan vi inte lära av den? Vi är säkra på att koreanerna är villiga att dela med sig detaljerna av sina erfarenheter.

Epidemien i Sverige är fortfarande i sin linda enligt statsepidemiologen. Vi kanske bara har några tusen infekterade individer. Det finns anledning att tro att extensive testning och kontaktspårning fortfarande kan ha god effekt ännu ett tag, även om viktiga dagar nu gått förlorade – men gäller säkert att handla snabbt.

Det går inte att basera sitt agerande på ännu obevisade teorier om bättre långsiktig effekt av att agera senare. Låt oss i stället lära av Korea. Gör som de en mycket detaljerad karta av utbredningen av smittan i de stora städerna, Stockholm, Malmö och i västra Götaland. Låt oss få veta var i Sverige smittan finns- uppmana t.ex till självrapportering via en app. Vi har ju trots allt inte med HIV att göra-det finns inget stigma. Befolkningen är säkert villig och intresserad av att bidra. I Indien satte man ut en gren med blad från nim-trädet för att visa att det fanns smittkoppor i huset. Endast transparens kan ge ledningen för epidemibekämpningen tillbaka det förtroende de kanske till stor del förlorat genom oklara och motsägande uppgifter. Hur kunde smittrisen plötsligt öka från låg till mycket hög trots att antalet infekterade fortfarande var lågt?

Det är inte för sent att tänka om och till stor del anamma Koreas strategi. Den är både i linje med WHO:s rekommendationer, logisk och förefaller framgångsrik. Brist på resurser kan inte få vara ett skäl till passivitet. De måste vaskas fram.

Stockholm 2020-03-15

Stefan och Claudia Hanson, PhD Internationell Hälsa respektive Docent i
Epidemiologi